IDENTITY AND OTHERNESS IN MIRCEA NEDELCIU'S PROSE

Ana-Valeria GORCEA (STOICA)
"Petru Maior" University of Târgu-Mureș

Abstract: In the present study we will follow the link between identity and alterity as it is being built in Mircea Nedelciu's novel, Zmeura de cîmpie. We start from the assumption that the character/ characters of Nedelciu are not building their personal identities in isolation, but by interacting with the others and embracing the otherness. Alterity reflects, in Emmanuel Lévinas terms, the representation and the projection of the other.

Keywords: Mircea Nedelciu, Zmeura de cîmpie, identity, alterity.

Mircea Nedelciu prezintă în opera sa multiple faţete ale identităţii şi alterităţii, cât şi complexitatea relaţiei cu Celălalt. Existența personajelor sale este proiectată într-o perioadă istorică bine determinată, între cel de-al doilea război mondial și finalul perioadei comuniste. Ipostazele identitare ale personajelor ce includ alteritatea pot fi remarcate încă de la primul său volum de proză scurtă, *Aventuri într-o curte interioară*, şi până la cel din urmă roman, *Zodia scafandrului*. Cititori ai acestei opere care-şi afirmă specificitatea – redarea unor fragmente de realitate ca pretext pentru reflecție și surprindere parodică a lumii – în peisajul literar contemporan, suntem invitaţi să răspundem chemării textului şi să deschidem noi căi de interpretare prin lectură.

Termenii de identitate și alteritate au fost în prim plan în ultimele decenii, iar implicarea acestora în literatură vine cu o puternică încărcătură din alte domenii ce au dat fecunditate conceptelor. Psihologia, sociologia, antropologia, filosofia, istoria mentalităţilor etc., toate acestea aduc un plus în aria literaturii.

Lucrarea de față se concentrează pe sensul filosofic atribuit de Emmanuel Lévinas alterității și „figurii celuilalt" și a sensului atribuit de Paul Ricoeur identității de sine a personajului literar ce capătă două forme identitare: *mêmeté* și *ipseité*[1]. Plecăm de la premisa că personajul/ personajele lui Mircea Nedelciu sunt identități individuale ce se formează fără a fi rezultatul unei izolări, ci într-un mod interactiv, relaționând cu ceilalți și înglobând alteritatea. Așadar, identitatea se suprapune parcursului *biografic* al personajului care se comunică pe sine, într-o relație ce îi prevede pe Eu-Tu și Eu-Acela[2], după descoperirea lui Martin Buber. *L'homme-avec-l'homme*[3], în termenii lui Buber, ca fapt fundamental al existenței umane, implică relația vie cu alți indivizi. Cu alte cuvinte, pe lângă relația cu Sine este și dialogul și relația cu Altul, cu celălalt.

Se pune problema, cum stabilești relația cu Altul, atunci când construcția ta identitară e compromisă? Identitățile fracturate ale personajelor lui Mircea Nedelciu se regăsesc în

[1] Simona Sora tratează, în lucrarea sa, cele două forme identitare ale personajului literar definite de Paul Ricoeur: *mêmeté* și *ipseité*. Așadar, „dacă prima presupune coerența personajului unei istorii de la începutul la sfîrșitul acesteia, ipseitatea înseamnă discontinuitate, dizolvarea identității și a persoanei, care nu mai rămâne „aceeași" decît în felul (exterior) în care o promisiune se menține actuală prin cuvîntul dat." În *Regăsirea intimității: corpul în proza românească interbelică și postdecembristă*, Editura Cartea Românească, București, 2008, p. 16.

[2] Martin Buber, *Eu și Tu*, Traducere din limba germană și prefața de Ștefan Aug. Doinaș, Editura Humanitas, București, 1992, p. 6.

[3] *Ibidem*, p. 12.

BDD-A21851 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:43 UTC)

figura copiilor pierduți sau abandonați de părinți, crescuți prin orfelinate, a căror *ipseitate*, în termenii lui Ricoeur, este expresia crizei existențiale accentuată de efectele tulburi ale războiului și condiția lor de orfani.

Căutarea identității este tema care unește destinele personajelor Zare Popescu, Radu A. Grințu și Gelu Popescu, cei trei orfani, protagoniști ai romanului *Zmeura de câmpie*. Acest roman constituie obiectul nostru de studiu. Personajele romanului, reprezentative operei lui Nedelciu, se află într-o continuă încercare de a descinde în trecut pentru a-și *reîntregi* identitatea mutilată. Această dorință de reconstrucție identitară și biografică este materializată diferit de către fiecare în parte.

Liantul este zmeura, motiv recurent al textului, regăsită în titlul romanului și reluat în alte două capitole, F. și I., în cel din urmă, denumirea plantei fiind în limba latină – *rubus Idaeus*. Această plantă de munte, aclimatizată într-un mod destul de bizar la câmpie, are valențe simbolice. Printr-un veritabil proces anamnetic, vizînd cunoaşterea de sine, tufele de zmeură sunt cele care îl ascund pe copilul Zare Popescu; apoi, Gelu, în *expediția* lui pentru aflarea *adevărului*, remarcă în curtea învățătorului Popescu „bețele vag înfrunzite pe lîngă gardul dinspre stradă al grădinii”[4], simbol al neuitării pentru învățător care leagă experiența supraviețuirii sale din război cu tufele de zmeură din pădurea de brad unde s-a adăpostit timp de o lună. Zmeura adaptată la câmpie, aici, simbol al dezrădăcinării, se suprapune condiției personajelor care încearcă să-și (re)găsească rădăcinile.

Zare adoptă perspectiva etimologiei, având propria teorie despre istorie, ce capătă sens doar în funcție de obiecte și a poveștilor din spatele acestora ce includ, automat, oameni și nume. Autodidact convins, acesta arată că istoria este alcătuită din oameni, obiecte, nume și povești, iar a descoperi trecutul înseamnă a descoperi relațiile dintre aceste patru elemente. Această teorie și altele asemenea, ce fac o „arheologie a sensurilor”, le expune în scrisorile trimise profesorului său de istorie, Valedulceanu, sau în discuțiile cu Grințu, teorii care îi stau în cale atunci când dorește să urmeze Facultatea de Istorie.

Originea vag cunoscută și complexul de orfan îl caracterizează și pe Radu A. Grințu, tovarășul de arme și prietenul lui Zare. Absolvent al Facultății de Litere, posesorul unor ocupații diverse – pedagog, ghid ONT (*alter ego* al autorului) –, înainte de a-și asuma cariera de profesor într-un sat de câmpie, acesta cochetează cu cariera de regizor de film. De aceea, Grințu își expune ipotetica căutare a părinților sub forma unui scenariu de film. Căutarea identității se desfășoară sub forma scenariului cinematografic, evident, imaginar, ce înregistrează obiectele din jurul său, oamenii, întâmplările din viața sa, fie că sunt flashback-urile din copilărie, fie că sunt momentele petrecute alături de Zare sau Gelu. De fapt, prin ambiguitatea ce planează asupra scrierii, inteligent cultivată de scriitor, scenariul de film al acestui personaj înglobează întrebul roman ce poate fi considerat o ficțiune a personajului Radu A. Grințu.

Gelu Popescu, cel mai mic dintre cei trei, este adeptul căutărilor pe teren. Acesta l-a cunoscut pe Zare, elev fiind, la Casa de copii școlari din Sinaia, iar pe pedagogul Grințu, în timpul ședерii la internatul Liceului de Mecanică Fină LMF. Dintre cei trei, el este singurul ce pornește efectiv la drum, în încercarea de a-și reface „arborele genealogic”, de care aflăm, la final, în capitolul T., într-un „raport complet”, și care, redactat sub forma unui proces verbal, cu trimitere intertextuală clară la *Scrisoarea lui Neascşu din Câmpulung* (1521), reprezintă o pastișă după primul document în limba română care s-a păstrat.

Între antropologie și istorie, discursul literar al lui Mircea Nedelciu nu ignoră contextul cronologic, ideologic și chiar politic, însă acesta este surprins fragmentar, prin prezentarea cazurilor individuale ale celor trei, în mod implicit critic, evocând efectele acestor măsuri revărsate asupra personajelor. Drama celui de-al doilea război mondial și momentul

[4] *Ibidem*, p. 70.

BDD-A21851 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:43 UTC)

colectivizării[5] au reprezentat, de fapt, un *atac identitar* asupra satului românesc cu grave repercusiuni asupra personajelor acestui spațiu. Protagoniștii romanului asistă și suportă efectele acestui dezechilibru din societatea românească, în plină perioadă ceaușistă. Zare Popescu, într-una din scrisorile trimise (a treia, mai exact) profesorului Valeduceanu, surpinde discrepanța și transformările pe care le-a suferit acest spațiu tradițional autentic, plecând de la evocarea *acareturilor*, ca simbol al lumii tradiționale, și, încheind cu imaginea satului surprinsă în anul 1973, în timpul stagiului militar, când era șofer „pe un camion cu care aduc grîu din cîmp la un siloz."[6] Prima ipostază a satului redă identitatea culturală autentică, ce surprinde câteva particularități ale trăirii ancestrale:

„În gospodăria țărănească veche anexele se numeau *acareturi* [...]. Morile de vînt, cuptoarele de făcut pîine, grajdurile, șurile, cotețele de păsări, fîntînile, coșarele din nuiele lipite pe dinăuntru cu lut amestecat cu pleavă de grîu și balegă de cal, atelierele de lemnărie, dogărie, împletituri, troițele și teascurile, adăpătorile, ba chiar și căpițele sau alte metode de depozitare au surprins totdeauna pe cercetători atît prin gîndirea tehnică înglobată în ele cît și prin frumusețea lor. Armele din vechime, atenție, au păstrat de asemenea pe corpul lor încrustături, pietre prețioase, fildeșuri și zeci de alte feluri de exprimare artistică."[7]

„Frumuseții invocate a acareturilor enumerate mai sus"[8] îi este opusă „cea a urmașilor moderni"[9] care cuprinde:

„ – o grădiniță de copii
- o gogoșerie
- un restaurant
- un magazin universal
- un bloc cu patru etaje și cu magazin de mobilă la parter
- un alt bloc, cu trei etaje, în care se află dispensarul și în care sîntem și noi cazați
- o cantină
- o cofetărie

[5] Ni se pare relevant a face trimitere la un moment semnificativ din istoria țării, care a determinat „sistemul structurat al socialului" și a definit „cultura unei colectivități", anulându-i și pervertindu-i imaginarul colectiv și, atingând însăși esențele individuale. Vom face apel la o recentă emisiune televizată, *5 minute de istorie*, de la TVR2, din data de 5 .11.2014, unde prof. univ. Adrian Cioroianu, decanul Facultăţii de Istorie al Universităţii Bucureşti, a prezentat succint momentul colectivizării din țara noastră. Acest proces începe încă din 1945, când Petru Groza impune cotele către stat. Apoi, în anul 1949 este dat decretul Marii Adunări Naționale, ca în 3-5 martie să înceapă campania de colectivizare a pământurilor țăranilor. Anul 1950, sub patronarea lui Gheorghe Ghiorghiu Dej şi a guvernului condus de Petru Groza, este cel al vânătorii chiaburilor. Ceea ce aflăm interesant din emisiune și nu putem ignora, este observația profesorului care menționează, ca informație puțin cunoscută, că în această perioadă, tânărul Nicolae Ceaşescu era ministru adjunct al agriculturii. Tot acest proces al colectivizării durează până în anul 1962, 12 ani în care *vânătoarea* este cuvântul de ordine, iar scopul final, implementarea agriculturii socialiste. Cel care suferă grave probleme de identitate este țăranul român, pentru care pământul este parte din ființa sa și rostul său de a fi. Rezultatul acestei *asupriri* se poate vedea în efectul pe termen lung asupra țăranului român și asupra țării, în general, și anume, haosul din agricultură, pe care, și în anul lui 2014, îl suportăm cu speranțe minime și abia întrevăzute de schimbare. Emisiune vizionată în data de 15 nov. 2014.
[6] Mircea Nedelciu, *Zmeura de cîmpie (roman împotriva memoriei)*, Editura Militară, București, 1984, p. 31.
[7] *Ibidem*.
[8] *Ibidem.*
[9] *Ibidem,* p. 32.

BDD-A21851 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:43 UTC)

- un aprozar
- mai multe ateliere de industrie locală
- o baie comunală (în construcție) și, auziți,
- ...un chișc pentru ședințe de vară (!).”[10]

Așadar, într-un orizont rustic oltenesc, „arhitectura și finisajele tuturor construcțiilor din beton (armat!) – cele două blocuri, restaurantul și magazinul universal – nu dovedesc în nici un fel legătura cu tradiția sau vreo altă grijă estetică a celor care le-au conceput și ridicat.”[11] Zare Popescu surpinde impactul avut de măsurile de colectivizare și uniformizare luate de puterile statului asupra imaginii satului. Prin intermediul lui Zare Popescu, personajul care are o teorie proprie asupra istoriei, aflăm cum aceste construcții nou formate în spațiul satului își schimbă atribuțiile. De exemplu, „în cofetărie, nu se aflau copii, ci numai adulți, tractoriști, șoferi, conducători de atelier”[12], care „stăteau în picioare și beau direct din sticlă respectivul suc de zmeură”[13], îmbunătățit considerabil cu coniac, după cum avea să afle acesta. În acest spațiu *mostră*, deformat și deformant, se desfășoară crizele identitare ale personajelor. Griul „construcțiilor de beton (armat!)” ce caracterizează lumea în care se conturează personajele lui Mircea Nedelciu determină, în mod automat, o *diluare* a identității ce duce până la pierderea acesteia.

Așa cum lumea satului este afectată de aplombul urbanului asupra ruralului într-o tendință de uniformizare sau chiar de duplicare, întâlnirea dintre pedagogul Grințu și elevul Gelu Popescu reprezintă, de fapt, „o manifestare explicită a identității, căutate chiar în sânul alterității”[14], după cum apare ceremonialul renașterii păsării Phoenix la Jean Burgos. Atât Grințu, cât și Gelu, orfani în căutarea orginilor, își asumă această căutare în mod diferit:

„Popescu nu și-i văzuse pe ai săi [părinți, n.n.], iar Grințu se despărțise de mama lui când avea 13 ani. La moartea ei, cineva, un unchi, îl dusese să stea de vorbă cu un bărbat neras și prost îmbrăcat care începuse să plîngă imediat ce a dat cu ochii de el. Își amintește că l-a scuipat și a fugit. Omul acela îi era tată? Peste numai o săptămînă unchiul Vergu îl instala pe Grințu la Casa de copii școlari din Sinaia.”[15]

E interesant de aflat cum decid să facă acest lucru, mai ales că cei doi au descoperit că provin „din părinți care trăiseră în sate de cîmpie aproape învecinate.”[16] Spre deosebire de Grințu, Gelu, poreclit Meșteru, decide să pornească „să-și caute părinții, măcar urmele lor.”[17] Grințu, în schimb, se bazează pe descoperirile lui Gelu „pentru simplu fapt că [...] datele culese de Meșteru vor fi utile amândurora.”[18] Această decizie luată de a-și asuma descoperirile lui Gelu îi provoacă o stare angoasantă, iar simbolic, „paradigma așteptării”[19]

[10] *Ibidem.*
[11] *Ibidem.*
[12] *Ibidem*, p. 33.
[13] *Ibidem.*
[14] Jean Burgos, *Imaginar și creație*, volum tradus în cadrul Cercului traducătorilor din Universitatea „Ștefan cel Mare” – Suceava, Colecția „Studii”, Editura Univers, București, 2003, p. 153.
[15] Mircea Nedelciu, *op. cit.*, pp. 38-39.
[16] *Ibidem*, p. 38.
[17] *Ibidem*, p. 40.
[18] *Ibidem*, p. 46.
[19] *Cf.* Doina Ruști, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, București, 2009, p. 26.

BDD-A21851 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:43 UTC)

este o altă ipostază a alterității, mai ales că îi aflăm gândurile personajului ca pe o consolare și „acceptare a singurătății sinelui în acord cu singurătatea celuilalt”[20]:

„Simțea cum această curiozitate a originilor, de atîtea ori reprimată pînă atunci, îl sufocă încetul cu încetul. Invidia calmul cu care și-o satisfăcea Popescu și se simțea acum, acolo în fața ferestrei deschise, ca un copil care-și așteaptă tatăl să vină de la război.”[21]

Gelu, apelând la tehnica amânării, îl pedepsește pe Grințu fiindcă nu se implică în descoperirea propriei istorii: „Îl va pedepsi pentru asta. Își va amâna într-atâta povestirea, o va fragment și o va pune în dubiu, până când celălalt va pleca și el pe teren să dezlege firele.”[22] O dată cu pactul făcut de Gelu, de a fragmenta, prelungi, aștepta și amâna povestea despre descoperirile sale detectiviste, îl determină pe Grințu de a enunța fie teorii de natură antropologică, fie să dezvăluie teoriile lui Zare, moment în care cele două personaje se reflectă. Gelu reprezintă pentru Grințu „un fel de cablu prin care el își culegea date personale (poate!) dintr-o zonă care-i era deocamdată inaccesibilă.”[23]

Căutarea identității și a unui alt mod de a fi este un proces care conduce la transformarea fiecărui protagonist în altul. Cei trei tineri fără identitate socială, Zare, Grințu și Gelu, ce au în comun spațiul-matrice al satului Burlești, reprezintă figuri ale alterității ce pun protagonistul în situații care cer un răspuns etic. Printr-o „arheologie a sensului” se întretaie și relațiile dintre cele trei personaje amintite, care, deși intuiesc și recunosc existența celui de-al treilea, se întâlnesc în forme duale, niciodată toți la un loc. Mai întâi, Gelu și Zare, în timpul ședерii la Casa de copii școlari din Sinaia, apoi, Zare și Grințu în timpul armatei, în 1973. În cele din urmă, Gelu și Grințu se întâlnesc la internatul Liceului de Mecanică Fină, în luna aprilie a anului 1976. Aceste întâlniri nu sunt lipsite de semnificație și de implicații asupra devenirii acestora, fiindcă raportarea la Celălalt își are originile într-un „instinct de înfrățire – mai precis, în acel «sentiment originar de coexistență» pe care îl definește Husserl ca măsură a conștiinței Celuilalt în procesul de înțelegere a propriei identități.”[24] Cu alte cuvinte, raportarea celor trei protagoniști unul la celălalt – cei doi Popescu, Zare și Gelu, decid să fie frați; Grințu și Zare sunt legați de *cuvântul* delațiune; Gelu și Grințu spun că sunt din sate apropiate; respectiv, toți au în comun casa de copii – se dezvăluie ca o deschidere, respectiv, o chemare înspre/ dinspre Celălalt în încercarea de a-și înțelege identitatea. Alegerea de a răspunde chemării celuilalt revelează protagonistului sensul adevăratei sale căutări: în căutarea de sine descoperă deschiderea către Celălalt și/ sau responsabilitatea pentru Celălalt. Așadar, dacă la început Zare, asemenea lui Gelu și Grințu, era în căutarea identității prin găsirea tatălui, în cele din urmă, acesta nu dorește să-și cunoască tatăl[25], fiindcă, necunoscând vremurile tinereții acestui, „nu ar putea interpreta reacțiile lui la întâmplările propriei vieți.”[26] Zare are, la un moment dat, revelația imaginii de sine: „trupul nostru nu e decît o mașină cu

[20] *Ibidem*.
[21] Mircea Nedelciu, *op. cit.*, p. 40.
[22] *Ibidem*, p. 46.
[23] *Ibidem*, p. 117.
[24] Doina Ruști, *ibidem*.
[25] Un alt motiv pentru refuzul lui Zare de *a afla* lumea tatălui, trimitere intertextuală spre proza șaizecistă ce a investigat biografia paternă, este expus într-un roman ulterior al lui Mircea Nedelciu, *Zodia scafandrului*, în care același personaj (migrarea personajelor dintr-un text în altul este o marcă specifică prozatorului Mircea Nedelciu) dezvoltă o teorie legată de „vinovăția generației anterioare, cea care se adaptase la rău înainte de a încerca să-l combată.” Mircea Nedelciu, *Zodia scafandrului* – roman inedit, Editura Compania, București, 2000, p. 126.
[26] *Ibidem*, p. 104.

BDD-A21851 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:43 UTC)

care încercăm să țesem, din tot felul de fire fără legătură, cuvinte, relații, întîmplări, eforturi, imaginea a ceea ce trebuie să spunem că este Eu."[27]

Dintr-un sentiment de apartenență, fățetă a identității, Zare are altă atitudine față de Gelu, hotărăște să-i devină frate, fiindcă au același nume: „Lucrul nu putea fi contrazis nici oficial, mai tîrziu, cînd amîndoi căpătaseră buletine, pentru că în ambele stătea scris: Prenumele părinților: NATURAL."[28] Însă numele lui Gelu stă sub semnul provizoratului: „poate că nici nu mă cheamă Popescu."[29] Necesitatea imaginii Celuilalt este mai întâi oglindirea ideală, exprimată de Gelu, atunci când, aflat într-un sat, într-o beznă totală, pe urmele lui Anton Grințu, se îndoiește de propria identitate:

„Un fel de teamă plăcută îl invadă. E ceva să te afli într-un sat necunoscut în întuneric și noroi, lipsit de repere și fără o imagine clară a ceea ce cauți! Pînă ce nu se aprinde nicăieri nici o lumină, aproape că te îndoiești și de propria ta identitate."[30]

Lumina se aprinde în cele din urmă, iar ceea ce realizează Gelu, asemenea celorlalți protagoniști, prin întoarcerea către sine că „alteritatea se afirmă – în termenii lui Ștefan Augustin Doinaș, n.n. – ca o condiţie de existenţă nu numai în afara mea, prin raportarea la ceilalţi, ci şi înlăuntrul meu, prin raportarea la mine însumi: propriile-mi ipostaze fac din mine o fiinţă multiplă: Eu este un Unu plural. […] Eu, cel din clipa aceasta, nu mai sunt acelaşi care am fost acum o zi, acum un an. După cum mâine voi fi *altul* decât sunt astăzi şi implicit *altfel*."[31]

Perceperea propriei alterități și permanenta investigare a personajelor, atât a realităților exterioare cât și a celor interioare, „fac din contactul cu Celălalt o întâlnire de excepție."[32] Această întâlnire a ființelor sociale, însă individuale și individualizate, este, de fapt, o regăsire, fiindcă, afirmă Tzvetan Todorov, „îi putem descoperi pe ceilalţi în noi înşine, putem înţelege că nu formăm o substanţă omogenă şi radical străină de tot ceea ce nu este sinele: eu este un altul."[33]

Bibliografia operei:

NEDELCIU, Mircea, *Zmeura de câmpie* (roman împotriva memoriei), Editura Militară, Bucureşti, 1984; ediţia a II-a, Prefaţă de Sanda Cordoş („Cine sînt fiii acelor taţi?"), Editura Compania, Bucureşti, 2005.

NEDELCIU, Mircea, *Zodia scafandrului* – roman inedit, Editura Compania, Bucureşti, 2000.

Bibliografie critică selectivă:

***_Identitate și alteritate. Studii de imagologie_, II, coord. Nicolae Bocșan, Sorin Mitu, Toader Nicoară, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998.

BUBER, Martin, *Eu și tu*, Traducere din limba germană si prefața de Ștefan Aug. Doinaș, Editura Humanitas, București, 1992.

[27] Mircea Nedelciu, *op. cit.*, p. 92.
[28] *Ibidem*, p. 156.
[29] *Ibidem*, p. 41.
[30] *Ibidem*, p. 94.
[31] Ştefan Aug. Doinaş, *Fragmente despre alteritate*, în „Secolul 21", *Alteritate*, nr. 1-7/ 2002, pp. 23-27.
[32] Doina Ruşti, *op. cit.*, p. 27.
[33] Tzvetan Todorov, *Cucerirea Americii. Problema Celuilalt*, Traducere de Magda Jeanrenaud, Institutul European, Iaşi, 1994, p. 7.

BDD-A21851 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:43 UTC)

BURGOS, Jean, *Imaginar și creație*, volum tradus în cadrul Cercului traducătorilor din Universitatea „Ștefan cel Mare" – Suceava, Colecția „Studii", Editura Univers, București, 2005.

DOINAȘ, Ștefan Aug., *Fragmente despre alteritate,* în "Secolul 21", *Alteritate*, nr. 1-7/2002.

LĖVINAS, Emmanuel, *Totalitate și infinit*, Traducere de Marius Lazurca, Editura Polirom, Iași, 1999.

LĖVINAS, Emmanuel, *Între noi. Încercare de a-l gândi pe celălalt*, Traducere de Ioan Petru Deac, Colecția „Substanțiall", Editura BIC ALL, București, 2000.

RUȘTI, Doina, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, București, 2009.

SORA, Simona, *Regăsirea intimității: corpul în proza românească interbelică și postdecembristă*, Editura Cartea Românească, București, 2008.

TODOROV, Tzvetan, *Cucerirea Americii. Problema Celuilalt*, Traducere de Magda Jeanrenaud, Institutul European, Iaşi, 1994.

Acknowledgement: The research presented in this paper was supported by the European Social Fund under the responsibility of the Managing Authority for the Sectoral Operational Programme for Human Resources Development, as part of the grant POSDRU/159/1.5/S/133652.

BDD-A21851 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:43 UTC)